

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars I. De Testamentis, Codicillis, & ultimis voluntatibus. Pars II. De Hærede, & Hæreditate. Pars III. De Legitima Trebellianica, & aliis Detractionibus

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. V. Romana testamenti, seu legati. De eadem materia testamenti nuncupativi nuncupatione implicita, invalidi ob cessantem certitudinem schedulæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74043](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74043)

suppositionis juxta rigorosum sensum *Cyriaci*, & *Gratiani* & aliorum, de quibus supra.

Primum objectum de facili tollebat, quia non eramus in casu dispositionis ad favorem ipsius curatoris, sed *Marie* amite, quæ licet esset uxor curatoris, ita ut suspicari posset, ut id gestum esset in fraudem; Nihilominus dicebam hujusmodi difficultatem forsan cadere posse, quando hæc mulier esset testator omnino extranea, ita ut erga eam nulla ratio personalis affectionis concurreret; Secus autem dum erat amita, & forsan, circumscripta dispositione statutaria, attentaque illa juris communis, legitima hæres ab intestato; Potissimè quia cessantibus doli, & machinationis urgentibus inditiis, neque ipsiusmet curatoris de jure prohibita est institutio, ex his, quæ habentur *in fraim Romana hereditatis* d. 50.

Quovè ad aliud objectum, illud solutum fuit cum eisdem auctoritatibus & fundamentis, de quibus supra, & in dicto disc. 2. super fidei scilicet adhibenda Notario, non elidibili per solam possibilitatem, minusque per aliquas suspiciones, quæ in contrarium ponderabantur utpotè *leves* & *hominis*, cum ad hunc effectum esse debeant urgentes & legis, ut *decis. 581. num. 39. & sequen. part. 4. recent. tom. 3.* & sæpius in præcedentibus sequentibus; Potissimè dum in facto, majora & efficaciora concurrerant sinceritatis indicia dictas suspiciones omnino suffocantia.

Illud autem aliquam inferebat difficultatem, quod in rogitu Notarii diceretur testamentum esse per testatorem scriptum & subscriptum, cujus contrarium veritas ostendebat, quod scilicet sola subscriptio testatoris concurreret, scriptura verò esset aliena manu, sed ob publicam fidem Notarii, cum adesset subscriptio, per istam dici poterat dictam assertivam verificari, quoniam scriptura per aliquem subscripta, habetur ac si ab eo scripta esset, dum à nobis fieri dicuntur, quæ ab alio de nostro man dato sunt, atque per nostram subscriptionem approbantur, ut in his specialibus terminis habetur *decis. 263. part. 4. recent. tom. 2. num. 10. & sequen. & decis. 581. num. 14. & sequen. eadem part. 4. tom. 3.*

Et in una *Ugentina* pro Capitulo Terræ Speculæ coram Præfato Judice commissario, sublinui consimile testamentum juxta eandem formam confectum & quadam muliere ad favorem dicti Capituli; Cum enim eadem oppositiones deducerentur pro parte venientium ab intestato, facilius sublata fuerunt, stante favore piæ causæ duplicem operationem in proposito faciente, Unam scilicet cessantis suspicionis falsitatis, dum non agebatur de alicujus privato interesse, sine quo non de facili præsumenda est hujusmodi delicti perpetratio; Et alteram, quia pia causa non subiacet solemnitatibus, & rigoribus juris positivi ad text. in cap. *relatum de testamentis*, ut hoc titulo sæpius.

Infiltebant satis oppositores in eo, quod sequutus esset testatrix obitus eadem die, qua apparebat testamenti consignationem factam esse; Verum erat leve objectum, cum unica die etiam decem testamenta fieri possint; Et tamen *Rota* coram *Penia* *decis. 478. juxta Venetam alias 697. juxta Lugdunensem* sublinuit testamentum conditum eadem die, qua testator diluculo decesserat, stante possibilitate, quod à media nocte usque ad crepusculum id commodè sequi posset.

Major disputatio fuit super oppositione, quæ fiebat per venientes ab intestato, circa defectum aperturæ, & publicationis, eis prætendentibus id

fieri non posse, nisi coram Judice, citatis legitimis successoribus ab intestato ex deductis *decis. 533. n. 6. & 7. part. 4. recent. tom. 3.* Sed pariter facilis fuit objecti solutio, quoniam examen testium ac citatio venientium ab intestato, & alia requisita desiderata per *DD. in l. 2. ff. quemadmodum testamentum aperiantur*, & in *l. publicari secunda Cod. de testamentis* procedunt, quando agitur de testamento ordinato per viam privatam, secus autem ubi cum interventu Notarii desuper publicum Instrumentum conficiunt, tunc enim scriptura dicitur de per se publica, ideoque absque Judicis auctoritate aliisque solemnitatibus, per ipsum Notarium, adhibitis in isto actu novis testibus, tanquam per novum instrumentum super recognitionis, & aperturæ actu factum, ad publicationem proceditur, ut notant iidem *DD. locis citatis præsertim Castrensis. n. 4. bene las. cons. 67. num. 2. lib. 3. Rovit. alios colligens dec. 97. num. 15.* atque ita passim servat praxis, licet frequentius id per Notarium fieri soleat, cum præsentia, & auctoritate Judicis absque tamen citatione venientium ab intestato, quoniam deferretur publicæ fidei Notarii, quam tam lex, quam ipse testator probarunt.

ROMANA

TESTAMENTI,

S E U

LEGATI

P R O

ALEXANDRO BANCO

C U M

JACOBO SALVUCCIO.

Casus decisus per Rotam pro Jacobo.

De eadem materia testamenti nuncupativi nuncupatione implicita, invalidi ob cessantem certitudinem schedulæ.

SUMMARIUM.

- 1 **Q**uod non sit superfluum, sed congruat de eadem materia pluries agere, & de ratione.
- 2 Facti series.
- 3 Resolutionis causa.
- 4 De materia l. hac edictali remissivè.
- 5 Quale fuerit resolutionum fundamentum.
- 6 Quod quandoque in decisionibus non deducantur vera fundamenta resolutionum sed alia.
- 7 Expenduntur auctoritates, quæ stant pro annulatione testamenti.
- 8 Quando & quomodo consentientibus deferendum sit.
- 9 Et quomodo ponderari debeant doctrina.
- 10 Datur simile de testibus.
- 11 De applicatione ad casum.
- 12 Falsitates & machinationes, non sunt sine magna utilitate.
- 13 Quod in materia non decur cura veritas.

14 De

De LUCA
de
testamentis
et
CIV
9

14 De defectu solemnitatum, an attendatur in hac forma testandi.

DISC. V.

DE superfluitatis vitio, non immerito, redarguendæ sunt in aliis materiis, repetitiones illarum controversiarum, quæ dependent ab eisdem articulis, de quibus alterius consimilis causæ occasione jam actum sit; Unde propterea cernimus, quod adeo frequentes, ac penè quotidianæ, censuum, cambiorum, usurarum, alienationum, & contractuum, emptionis, & venditionis, dotis ac similes controversiæ, intra medioerem adnotationum numerum restringuntur, cum sub una, penè centum similes contineri videantur.

Non sic est in ista testamentorum, ac etiam fideicommissorum, aliarumque ultimarum voluntatum materia; Cum etenim juris quæstiones, quæ apud antiquiores erant nimium involutæ, hodie omnes jam sopitæ sint, statuendo pro regula, id quod una magis recepta opinio teneat, pro limitatione autem capiendæ diversam disponentis voluntatem, ex præsumptionibus, aliisque facti circumstantiis metiendam, hinc frequenter cernimus ut in eisdem simillimis, penèque individuis casibus, cum iustitiæ fundamento, diversæ prodeant determinationes, atque eadem conjecturæ, vel circumstantiæ in uno casu operativæ sunt, in altero autem, eadem, ac majores eundem effectum non operantur; Hinc propterea expedit plures habere præoculis tractatas quæstiones penè identificas, ac sub eisdem juris articulis, vel conclusionibus carentes, quarum exitus diversam sortiatur fortunam, ut ita edoceamur totum pendere ex facti qualitate, totamque vim esse in applicando congruè activæ passivæ, ideoque manifestum esse pragmaticorum errorem, cum solis conclusionibus, (& peius) cum decisionantium, vel consulentium specialibus auctoritatibus procedere, easque de uno casu loquentes, cuicumque alteri applicare, non benè combinando, unius, ac alterius casus circumstantiis, diversamque facti qualitatem.

Volens igitur Cassandra biniba graviter infirma testari, præsentem uno ex fori Capitolini iudicibus ejus benevolo, Notarius schedulam testamentariam ipsa testatrice dicente, conscripsit, deindeque juxta pluries enunciata formam testandi nuncupatione implicita, dictam schedulam clausam, & sigillatim eidem Notario coram testibus in forma consueta tradidit; Cumque sequentis testatrix obitu, ac testamenti apertura, compertum esset, quod Jacobus unicus ex primo viro filius scriptus hæres pluribus substitutionibus, ac legatis oneratus esset, præsertim verò legato scutorum mille ad favorem Alexandri secundæ viri, qui etiam lucrum statutarium petebat.

Hinc super utroque orta lite coram A. C. deindeque in Rota, quoad lucrum pro viro responsum fuit, ut habetur sub tit. de dote disc. 131. Quò verò ad legatum, pro herede, illum absolvendo ex capite invaliditatis testamenti, ut patet ex decisionibus editis coram Cerro, sub diebus 14. Maii 1666. & 28. Martii 1667. quibus Alexander acquievit, lucricausam prosequendo, cum subsequuto effectu.

Hujusmodi autem acquiescentiam Ego pro Alexandro scribens, consului, ob satis modicum effectum ex lite resultantem; Cum enim ad terminos rec. in l. hac Edictali C. de 2. nupt. filio prioris ma-

trimonii præcipua debita esset legitima, atque in eo quod supererat, non posset conditio secundæ viri esse melior, quam eisdem filii, penès quem bona remanentia substitutionum onera minoris remanebant affirmationis, hinc proinde detractò lucro, ferè in nihilo, vel satis modicæ summa remanebat legatum experibile, quamvis testamenti validitas admitteretur, ut dicto discurs. 131. de dote, ideoque non expediebat litem prosequi, cum potius id substitutionum interesset.

Fundamentum autem annulationis testamenti potissimum fuit Notarii mendacium, de quo à testibus convincebatur, quod scilicet in rogitu dicebatur (juxta consuetum formularium), quod testatrix habens in manibus schedulam, illam sibi consignaverit, cujus contrarium convincebant testes deponentes, quod schedula reposta erat super quadam tabula ex qua Notarius acceperat, ita ponderando, quod applicarentur firmata in decis. 143. Affl. & in consil. 19. Paris. lib. 3. & per Spad. consil. 90. & 92. lib. 1.

Aliquod etiam fundamentum constituendo in quibusdam extrajudicialibus informationibus, super asperitatibus, ac malis tractamentis viri, quodque propterea voluntas testatrix non fuisset libera.

Atque his pro ornata decisionum, adduntur ea quæ circa defectum solemnitatum, præsertim subscriptionis testatrix, quæ scribere sciebat, ac circa omisam nominationem hæredis, & similia ponderantur apud allegatos, & alios de quibus in decisionibus.

Cum igitur, (ut dictum est), hujusmodi quæstiones sint potius facti, quam juris, ex facti qualitate, ac circumstantiis prudenti arbitrio decidendæ, non de facili certum iudicium super resolutionum improbabilitate efformari potest, quoniam ut advertitur per Rovit. dec. 49. num. 13. sæpè à magnis præsertim Tribunalibus prodeunt resolutiones ex motivis, quæ ipsismet partibus victricibus, earumque Advocatis ignota sunt, præsertim in his materiis; Illud tamen displicere consuevit, quod quandoque ad satisfaciendum stylo edendi decisiones super quacumque resolutione, occultatis, (ut decet) motivis prudentialibus, quæ juxta resolutionem reddunt, pro decisionis ornata canonizantur conclusiones, vel auctoritates minus veræ, quod incredibile est, quàm malas consequentias producat, ob ineptiam eorum, qui auctoritates, ac decisiones ad litteram attendunt, non reflectendo, an aliquid dicatur incidenter, & ex abundantia.

Quia verò testamentorum impugnatores, ut plurimum solent totum desumere ex dictis auctoritatibus Affl. decis. 143. (quæ apud rigorosos testamentorum censors est magistralis), & Paris. dicto consil. 19. lib. 3. ut patet ex Gravian. disc. 973. Ciriac. contr. 444. Spad. dicto consil. 90. & 92. lib. 1. & Altiograd. jun. contr. 50. Hinc proinde istius præsertim causa occasione ad tollenda æquivoca circa applicationem dictæ dec. Affl. ponderabam quod in ejus casu plures concurrerant circumstantiæ testamenti invaliditatem suadentes; Primò scilicet, quia ibi agebatur de testamento condito in scriptis juxta solemnem, & rigorosam formam text. in l. hac consultißima Cod. de testam. Secundò de testatore graviter infirmo, de quo satis poterat suspicari, quod non esset in recto sensu; Tertio de testamento facto ad solam interrogationem Notarii, qui quadam chartas ab ejus pectore extraxerat cum sola responsione testatoris per verbum Messer. 13. Quarto fortiter, de testamento indiscretè ac irrationabi-

tionabiliter ordinato, dum instituta fuerat hæres uniuersalis uxor iuuenis, spretis fratribus benemeritis, unde propterea ducitur argumentum à iudicio Senatus Romani relato per *Valerium maximum*, regulandi testamentum à rationabili, vel irrationabili ordinatione; Quintò, quia testamentum continebat quædam uerba indiscreta prorsus incongrua qualitati testatoris uiri prudentissimi, dictaque ac aliæ circumstantiæ in eadem decisione ponderatæ non singulariter, sed insimul unitæ magnam redolere videbantur suspicionem.

Et quoad *consil. 19. Parisiensi lib. 3.* (Utrà quod est auctoritas consulentis non ad ueritatem, sed ad pecuniam, multas non ueras conclusiones assumendo); Præcipuum ejus fundamentum est in eo, quod testator uoluerat testari solemniter juxta formam *h. hac consiliosissima*, ut in principio; Non obstante quod in rogitu diceretur, ut ualere etiam tanquam nuncupativum, quoniam supponit quod illa uerba, nec prolata, nec dictata essent à testatore uolente testari in scriptis, sed apposita per Notarium de ejus capite, ut *num. 20.* quod quisque uidet, quam sit fallax ac futile fundamentum; Verùm quidquid sit, non poterat hic defectus applicari ad hanc facti speciem, in qua nedum per Notarii rogitum, sed per Judicis & testium depositionem constabat testatricem habuisse in animo testandi nuncupatiuè etiam nuncupatione explicata.

Ponderat quoque *num. 7.* quod schedula nullo juris ordine seruato aperta, & publicata esset, quod pariter in præfenti dici non poterat, dum ad instantiam ejusdem oppositoris ser. ser. apertura, & publicatio sequuta erat; Atque *num. 5. & 26.* satis ponderat, quod schedula non esset consuta, beneque clausa & sigillata, adeo ut facillimum esset schedulam existentem in charta inuolvente extrahere, ac alteram supponere; Ac *num. 29.* deducit circumstantiam satis considerabilem, quod schedula testamentaria non fuerat tradita custodienda penes Notarium, de cujus fide lex (non confitendo de infidelitate) magnam habet fiduciam, sed remanserat in in domo testatoris, in qua testamentaria, ejusque uir morabantur, ideoque tante dicta mala clausura de facili suppositionem facere potuerunt, unde propterea casus simbolizare uidetur cum eo, quem referunt *Burgos de Pax, & Rovit. decis. 95.* Ea etiam consideratione accedente, quod illico post obitum testatoris scriptus hæres, antequam testamentum publicaretur, se talem dixit, Et sic omnes circumstantiæ prædictæ insimul unitæ, aliquam suspicionem inferebant, præsertim quia agebatur de uniuersa hereditate.

Prout in casu *Spada dicto consil. 90.* (cum cujus auctoritate nimum processum est in causa), multæ concurrebant circumstantiæ, quæ insimul unitæ magnam producebant suspicionem; Primò quia testatrix ob appoplexiam effecta erat stolidi, & sine memoria; Secundò quia schedula testamentaria supponitur per biennium antè rogitum confecta; Tertio quia testamentum juxta casum *Affiliæ* conditum erat ad solam Notarii interrogationem per simplicem affirmatiuam prolatam cum uerbo, *si*; Quartò quia Notarius ex se acceperat schedulam ex quadam tabula, unde facillimam Consulens præsupponit suppositionem; Et quinto fortiter, ob inuersimilem, ac non bene ordinatam dispositionem ad favorem cujusdam extranei de uniuersa hereditate, spretis conjunctis & amicis; Ponderata etiam nimis arcta amicitia inter Notarium & heredem scriptum; Et his annectitur eisdem Notarii mendacium in rogitu, quod testatrix

Card. de Luca P. I. de Test.

propria manu sibi testamentum consignauerit.

Et tamen adhuc de ista auctoritate, prout de aliis *Cyriaci, Gratiani, & Aluogradi & similibus*, dici potest idem, quod de illa *Parisiensi* insinuatum est, quod scilicet sint Consulentiū ad pecuniam, seu causæ oportunitatem, unde opus esset uidere decisionem, ut aduertit *Franch. decis. 260. num. 5. & 6. & Rot. in Lauden. Censu 21. Junii 1666. coram Tais.*

Id enim in his terminis rectè comprobatur ex eo, quod idem *Spada dicto consil. 92.* tanquam Advocatus Fisci, adeo claram ostendere conatur illius testamenti falsitatem, quod non solum resultaret nullitas, sed etiam punitio Notarii, ac hæredis; Et tamen illud individuum testamentum (oppositionibus in eo Consilio contentis non obstantibus), canonizatum fuit tanquam validum per *Rotam decis. 263. & 581. par. 4. recent. tom. 2. & 3.* unde liquet, quantum consulentiū auctoritati deferendum sit.

Et quando etiam Consulentiū deferendum uideatur, adhuc ponderare oportet casum, de quo ipsi respectiue agunt, cum omnibus & singulis circumstantiis, deindeque facere combinationem cum illo, de quo est controversia, quoniam sæpius contingit, ut una circumstantia quamuis de per se læuissima, sit valdè considerabilis, ob aliarum concursum; Ideoque non ex eo, quod in uno casu ob concursum aliarum ea canonizata sit sequitur, ut deservire debeat pro lege uniuersali in omnibus, ut in proposito conjecturarum habetur sæpius *sub titulo de fidei commissis*, ac etiam alibi ad hanc materiam, atque in hoc versatur totum malum Juristarum, ut etiam supra initio aduertitur.

Et habemus in testibus, quod mendacium, seu variatio in accidentalibus, & læuibus non habetur in consideratione, & tamen si aliæ suspensiones in teste concurrunt, etiam hæc læuia, & accidentalia habentur in consideratione *Farinac. de testib. quest. 66. num. 25. Cappo. latr. consil. 4.* sic à pari dicendum est de Doctoribus.

Applicando igitur ad hanc facti speciem, Testatrix non erat moribunda, sed in recto sensu superviuens per octo dies; Actus gestus fuit publicè & palam coram Judice probato viro, ac presentibus ipsomet filio adulto, ac etiam fratre testatricis, quæ uolebat publicè schedulam testamentariam legi, nisi frater aliàs suasisset; Nulla in Notario urgebat suspicio; Et (quod magis) dispositio erat prudentissimè, beneque ordinata, instituyendo filium, quem in auctoritate circiter 10. mil. indiscretum non fuit gravare legato scutorum mille ad favorem uiri, cum substitutione eventuali scutorum 4. mil. in casu obitus absque filiis ad favorem Ecclesiæ.

Hujusmodi enim suppositiones, ac falsitates sequi non possunt absque magna machinatione & corruptione, Judicis, Notarii, ac Testium, istique actus geri non solent absque magna utilitate, ut aduertitur in *Auonien. d. 39. & in aliis hoc eod. tit.* Ideoque non uidetur, à quo hæc machinatio fieri potuerit, vel debuerit, quoniam si uir id in animo habuisset, curasset (excepta legitima), de uniuerso asse disponi ad favorem sui, vel ob obitaculū *h. hac Edictali Cod. de secundis nupt.* ad favorem confidentiarii.

Et quidem hodiè causarum eventus apti sunt in quocumque sapiente, amentiam causare, ob tot uarietates, quæ in pluribus antecedentibus, & sequentibus casibus cernuntur, idcirco dicat, qui potest, qualis sit determinata ueritas, de qua hodiè in jure responderi valeat.

B

Motiva-

De LUCA
de
testamentis
et testib.
CIV
S

Motivabant aliqui ex Dominis, quod difficultas non esset in suspitione falsitatis, & suppositionis, sed in defectu solemnitatum, ob non consignationem factam manu propria testatrix, seu ob non subscriptionem, vel non factam expressionem hæredis; Verùm hæc erant lævia fundamenta, quoniam ut in præcedentibus habetur, passim istæ solemnitates requisitæ, vel in testamentis solemnibus ad formam *l. hac consultißima*, vel in testamentis nuncupativis nuncupatione explicita, non desiderantur in his nuncupativis nuncupatione implicita, in quibus potius error est hujusmodi solemnitates adhibere, ut advertitur in *Romanæ hereditatis* 19. *Novembris 1635. & 7. Aprilis 1636. Coccino impress. dec. 359. & 362. p. 12. rec. ac etiam dicta decif. 263. & 581. par. 4. rec. tom. 2. & in Senogallien. successio- nis 29. Januarii 1652. Corrado decif. 215. part. 11. & supra disc. 2. & in aliis.*

Dum enim *Bart.* originarius auctor hujus formulæ testandi, exemplificat casum in testamento condito per relationem ad schedulam absentem existentem penes Guardianum Sancti Francisci, non videtur in qua juris ratione unquam dici valeat, ut dicta forma consignationis propria manu desideranda sit pro solemnitate, cum solum circumstantia an habeat Notarius à testatrice, vel capiat à seipso, ponderari possit pro suspitione possibili suppositionis unius schedulæ loco alterius.

Et nihilominus, quando difficultas resideret in defectu solemnitatum, id fuisset considerabile, quando ageretur de integra hereditate jure directo, secus autem dum de solo legato, quod in vim clausulæ codicillaris deberi potest etiam ab intestato *Franch. decif. num. 4. & sequen. & consequenter intellectus his resolutionibus non acquiescebat.*

ROMANA
HÆREDITATIS DE CEVIS
PRO
PP. SANCTI DOMINICI
CUM
ABBATE CEVA

*Casus disputatus in Congregationibus particularibus,
& concordatus.*

De testamentis Cardinalium per solam schedulam privatam in vim indulti, absque solemnitatibus juris positivi, quando valeant, & quid requiratur ad eorum perfectionem, & validitatem.

SUMMARIUM.

- 1 **F**acti series.
- 2 **A**n in testamentis Cardinalium per necessè requirantur duo testes pro affirmativa.
- 3 **D**e negativa, qua reputatur verior.
- 4 **D**e rationibus, quibus hæc secunda opinio innititur.
- 5 **A**d quid prosint testes, vel adminicula.

6 **R**ecognitio schedulæ testamentaria, an saltem de Curia stylo sufficiat per testes habentes notam manum, plene examinatur articulus cum distinctione casuum.

7 **A**tteno etiam stylo Curia dicta sola probatio non sufficit.

8 **D**e differentia inter recognitionem per comparationem, & per testes habentes toram manum.

9 **D**e conjecturis, vel adminiculis scripturæ falsitatem arguentibus.

10 **Q**uomodo conjecturæ, & adminicula ponderari debent.

11 **D**e differentia inter testamenta inter liberos, & ad alias causas, & alia.

12 **S**olemnitates à jure civili introductæ in testamentis, quomodo sint considerabiles etiam in illis testamentis, in quibus illa remissa sunt.

13 **D**e differentia ratione inter cap. relatum, & cap. cum effectus de testamentis.

14 **Q**uantitas bonorum arget suspitionem falsitatis.

15 **A**n, & quando reo incumbat onus probandi concludenter suam exceptionem.

16 **I**n specie quando venientibus ab intestato incumbat onus probandi testamenti falsitatem, vel è contra.

17 **N**on sufficit veritas, seu perfecta recognitio schedulæ, nisi consistat de determinata voluntate testandi.

DISC. VI.

Cum defuncto Cardinali Ceva, inter quasdam scripturas reperta esset schedula in dimidiato folio continens octo versiculos, in quibus, nulla facta pia dispositione, nullaque plurium nepotum ex fororibus, vel amicorum, & familiarium, facta mentione, hæres liberè scriptus reperiebatur Abbas Ceva, qui per partes supponebatur remotus transversalis; Hinc orta lite inter ipsum, ac venientes ab intestato, postquam ab istorum aliquibus, imprudenter aliquæ minus laudabiles viæ tentæ sunt; Assumpta disputatione civili in particulari Congregatione per Papam deputata, prodit sententia favorabilis venientibus ab intestato, inter quos aderat Religiosus professus in ordine Prædicatorum, pro quibus Ego scribebam; Commissaque causa appellationis alteri, Congregationi pariter deputatæ, concordia controversiæ finem dedit.

Tres inspectiones in hujusmodi causæ disputatione habitæ sunt, prima scilicet, an in testamentis Cardinalium vigore consueti Indulti Apostolici, sufficiat sola schedula privata, ejusdem Cardinalis manu subscripta, vel conscripta, sine aliquo testium interventu, vel saltem etiam duo testes requirantur; Altera, posito quod sola schedula sufficeret, quomodo illa recognoscenda sit, atque de ejus identitate constare debeat; Et tertia, posito quod sit benè recognita, ita ut non dubitetur eam esse per indultarium scriptam, & subscriptam, an ad validum, ac perfectum testamentum, illa sufficiat, quæ simpliciter reperta sit in arca, vel in scrinio, seu inter scripturas testatoris, vel potius extrinsecæ probationes requirantur determinatæ voluntatis, quodque ea redacta esset ad actum testandi.

Quoad primam, cæteri provenientibus ab intestato Scribentes (totam vim iuxta modernum usum constituentes in auctoritatibus), fundamentum principale faciebant in auctoritate *Saliceti in l. si quando num. 4. Cod. de inoff. testam.* ubi excitata quaestione, an per Papæ privilegium, remissa cenfea-